

Bernard Simons: 'Wie voeding respecteert, weegt minstens de producten'

Mengen goed, maar duur

Voerspecialisten zijn het erover eens dat vanuit de koe gedacht de voermengwagen het beste voersysteem is. Maar welke rol spelen arbeid en kosten? De meningen over blokken voor het voerhek lopen uiteen. Te veel veehouders die een voermengwagen gebruiken, benutten deze slecht.

tekst **Florus Pellikaan**

Voeradviseurs ontwijken in eerste instantie de vraag welk voersysteem hun voorkeur heeft. Uit een belronde langs onafhankelijke en zelfstandige voeradviseurs blijkt dat de deskundigen het vooral belangrijk vinden dat het voersysteem bij de veehouder past. 'De factoren arbeid, bedrijfsomstandigheden en de ondernemersstijl van de veehouder bepalen welk systeem voor hem ideaal is', vat zelfstandig adviseur Henry van Ittersum van adviesbureau Euro Koe IDEE samen. 'Ook het aantal producten dat een veehouder voert en de aanwezigheid van een krachtvoercomputer spelen mee.'

Gevraagd naar welk systeem het voedingshart van de voeradviseurs het meest aanspreekt, zijn de antwoorden unaniem. 'Wat een koe vreet moet in de pens maximaal kunnen functioneren. Daarvoor is het belangrijk dat het rantsoen uitgebalanceerd is en dat eventuele tekorten vanuit ruwvoer aangevuld worden. Het systeem dat het beste voldoet aan deze wens is een voermengwagen', stelt zelfstandig voeradviseur Aart Malestein.

Ook Bernard Simons, eigenaar van adviesbureau Agrivak, geeft de voorkeur aan gemengd voeren. 'Wij worden vaak gevraagd als er problemen op een bedrijf zijn. Om problemen van koeien die te

herleiden zijn op de voeding, goed in beeld te brengen, is het beslist noodzakelijk te weten wat de koeien exact aangeboden krijgen. Iedereen die voeding respecteert, weegt op zijn minst de producten. Vervolgens geven wij absoluut de voorkeur aan zorgvuldig mengen. Tachtig tot negentig procent van onze klanten heeft een voermengwagen en dat aandeel neemt nog steeds toe.'

Voermengwagen slecht benut

'Als je voeding vanuit de koe beredeneert en geld en arbeid niet meeweegt, is mengen het beste systeem', vindt ook Henry van Ittersum. 'Maar het is een duur systeem en dat besef is heel vaak niet aanwezig. Er zijn te veel melkveehouders die weinig moeite doen om echt alles uit een voermengwagen te halen. Ze laten hierdoor kansen liggen met betrekking tot droge koeien en jongvee en hebben geen discipline bij het gebruik van natte bijproducten.'

Volgens Aart Malestein heeft een voermengwagen pas echt voordelen als het eindresultaat een homogeen product is dat ook als zodanig opgevreten wordt. 'Veel veehouders hebben wisselende kwaliteiten ruwvoer en dat is ook lo-

gisch. Een groot voordeel van een voermengwagen is dat bij optimaal gebruik een mindere kuil verdoezeld kan worden in een rantsoen. Te veel melkveehouders benutten hun voermengwagen alleen niet goed omdat het mengsel niet homogeen is of omdat de structuur van het ruwvoer verloren gaat tijdens het mengen. Als koeien ook bij gebruik van een voermengwagen kunnen selecteren is het een heel dure machine en dat komt in de praktijk nog te vaak voor. De oorzaken van niet goed mengen zijn een slechte voermengwagen of niet optimale verhoudingen en samenhang binnen het rantsoen. Dat laatste kan met water of een bijproduct voorkomen worden.'

Ook Bernard Simons onderkent dat koeien zeer bedreven zijn in het selecteren. 'Bij onvoldoende goed mengen halen brutale koeien er altijd het lekkerste uit en kunnen bange koeien een tekort aan bepaalde voedingsstoffen krijgen.'

Simons ziet nog meer voordeel van gemengd voeren. 'Een boer is voor mij kok in eigen keuken en dan geeft een voermengwagen mogelijkheden om allerlei producten op de goede manier te mengen.' Malestein benadrukt dat voor het voeren van een structuurrijk rantsoen aan droge koeien een voermengwagen eigenlijk onmisbaar is om selecteren te voorkomen.

Aan het gebruik van een automatisch voersysteem zitten wat spelregels, stelt Malestein. 'Het voer dat voor de koeien komt, is natuurlijk vergelijkbaar met dat

van een voermengwagen, maar het pijnpunt ligt in de periode tussen het uitkuilen en het verstrekken van het voer. Zitten daar enkele dagen tussen, dan is de kans op broei erg groot. Is er sprake van broei, dan is het echt een verkeerd systeem.'

Lage kosten of hoge opbrengsten

'Economisch gezien is een veehouder die gewoon de blokken voor het voerhek zet beter af dan de buurman met een voermengwagen', stelt Henry van Ittersum, die aangeeft regelmatig ingeschakeld te worden bij financiële problemen doordat veehouders te goed zorgen voor de melkkoeien met mengwagens en de producten die erin gaan.

'Dat is de reden waarom ik ook naar de economische kant kijk en voedingsadviezen afstem op de budgetwensen. Als een melkveehouder veel geld over wil houden, kan voeren simpeler dan veel veehouders doen en wordt de voermengwagen helaas te vaak als voerdoseerwagen gebruikt.'

Blokken voor het voerhek werkt volgens Van Ittersum prima bij voldoende vreetplekken, een krachtvoercomputer met meerdere voersoorten om te corrigeren en alleen gras of mais of beide in een verhouding van ongeveer half/half. 'Ik zie blokken voor het voerhek niet als een brutaal systeem, maar als een vrijekeuzesysteem. Door simpelweg de koeien vast te zetten na het melken is oorlog aan het voerhek te voorkomen.'

Bernard Simons kijkt heel anders tegen

dit systeem aan. 'Alle niet controleerbare systemen gooien wij aan de kant. In de praktijk willen veehouders het liefst een gezonde veestapel, daarvoor moeten voeding en melkproductie controleerbaar zijn. Er zijn veehouders die een heel goed fingerspitzengefühl hebben en op basis daarvan prima koeien kunnen voeren, maar dat zijn er niet veel. Natuurlijk speelt economie een rol, maar ik vraag veehouders dan altijd of we de koeien gaan uitmelken of melken. Meestal kiest men dan toch gewoon voor melken.'

Bij deze stellingname sluit Aart Malestein zich graag aan. 'Wat is de doelstelling van de veehouder? De koeien in leven houden of maximaal rendement halen? Het gaat niet om wat het kost, maar om wat het oplevert. Blokken voor het voerhek kan wat mij betreft alleen wanneer alle ruwvoer van goede kwaliteit is. Zie je aan het vreetpatroon in de blokken dat er sprake is van voorkeur, dan zit je met dit systeem fout. De brutaalste koe met de langste nek vreet dan altijd het beste en de vaarzen krijgen het mindere voer, waardoor er niets bij te sturen is. In de praktijk zien we dit systeem ook weer afnemen.'

Ook bij een voerdoseerwagen is de mogelijkheid van selecteren de kritische kanttekening van Malestein. 'Met een doseerwagen kun je echt niet mengen. Koeien zoeken hierdoor haarfijn het lekkerste eruit en laten een minder smakelijk product over.'